Ч. 169 (13.408). Львів, неділя 2. липня 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Московський дух у православній церкві.

Нагінка польської преси проти русифікаційної політики православ. митрополії та її причини.

II.

Деж тоді причина того, що саме проти русифікаторської політики в Церкві счинили вереск майже всі органи проурядової преси?

У відповіді на це треба пригадати, що вже 3 роки іде підготовка до Собору. Чиж не памятаєте, як урочисто був проголошений декрет президента про скликання Собору, які з цього приводу були торжества і бенкети. Але не виную тих, що призабули за ті врочисті декляративні акти. Чейже минуло вже 3 роки, а Передсоборне Зібрання ще ні разу не зібралося для праці, і з його комісій половина ледви розпочала працю, а другої половини ще ні разу не скликали.

Однак підготовка до Собору іде таки досить інтенсивно, а як нинішні часи показали, зі значною енергією.

Підготовчу працю до Собору веде комісія, в якій засідають: митрополит Денис, арх. Олександер Пінський та архіеп. Алексій Гродненський, а з другої сторони — директор департаменту ісповідань — п. Потоцький, начальник меншостевого відділу в мін. вн. справ Сухенек-Сухецький та волинський воєвода п. Юзефський.

Таким отже „соборним" шляхом ведеться підготовча праця до Собору. Виж хіба не забули ще, як перед 3-ма роками йшла цікава ривалізаційна боротьба між вищою церковною владою і світським урядом у площині, хто є більшим сторонником соборної ідеї. Митрополія оголосила була тоді вибори на Собор і покликала на нього представників духовенства і світського громадянства у рівному числі, а міністерство ісповідань заборонило вибори на Собор, бо хотіло, щоби Собор складався — у 2-ох частинах зі світських людей і в 1-ій частині з духовенства.

Після цієї пригадки хіба ніхто не буде дивуватися, чому саме в руках цих ревних прихильників соборности скупчилась уся підготовча праця до Собору.

Ходять чутки, що часто дуже гарячо відбуваються засідання цієї комісії церковних і світських достойників. Тоді запал боротьби переноситься на сторінки преси. І власне остання пресова кампанія проурядових ґазет проти митрополії є відгомоном тих палких спорів при опрацьовуванні будучого статуту Правосл. Церкви у тій мішаній „соборній" комісії.

Як бачимо, вживають сильних, переконуючих арґументів. Бож одного не треба забувати, а саме: статут Православної Церкви, який буде нормувати її матеріяльне і правне положення, не конче мусить бути ухвалений на Соборі. Про це ж виразно сказав митрополит Денис у своїй історичній промові, якою розпочинав перше засідання Передсоборного Зібрання. Адже він завсіди був думки, що сам один лучше зуміє оборонити інтереси Церкви і поміч світських представників віруючої громади йому не потрібна. Тому і статут Церкви може бути принятий без Собору і підготовча передсоборна праця може вестись без мірян. Зрештою, світських представників православної громади можуть з успіхом заступати високі достойники уряду. Ну, а Собор хіба не може замісць статуту Прав. Церкви дебатувати над питанням, чи священикам можна і до якої міри підстригати бороди і волосся на голові, або якого крою і кольору має бути одяг для священиків в позацерковнім, побутовім ужитку.

Отже, коли нині, при опрацьовуванні статуту Правосл. Церкви в „соборній" комісії світських і духовних достойників митрополія стрінулась з таким сильним арґументом, як пресова нагінка за русифікаторську політику, то хібаж ця ситуація не є консеквенцією того антинаціонального і антисоборного курсу, якого постійно держалась у своїй церковній політиці самаж митрополія. Вибачте, що застосую до положення, в якому нині опинилась православна митрополія, трохи вульгарну російську приповідку: „Сама себя раба бьет, коли плохо жнет.

Гіркі ці слова, бо гірка дійсність.

Посол *Сергій Хруцький.*

26. VI. 1933 р.

Дипльоматична бомба.

Ми живемо справді в часі несподіванок. Політичні кроки подібні до меморіялу Гуґенберґа на льондонській конференції в дипльоматичнім світі називають пробними бальонами. Але німецький бальон у Льондоні зробив враження справжньої бомби. Наслідки її вибуху були наскрізь добродійні. Вона розвіяла отруйні ґази більшовицької демагогії Літвінова, що загрожували цілком запаморочити деяких делеґатів.

Як промова Літвінова так і меморіял Гуґенберґа звертають увагу конференції на те, що засобів перебороти крізу треба шукати в межах Радянщини. Але коли двох говорить про те саме, то вони говорять всеж таки не те саме. Коли Літвінов представляє СРСР чинником, що може взяти поважну участь у поборенні світової крізи, то Гуґенберґ цілком слушно заявляє: „Ми терпимо не від перепродукції, а від примусу зменшувати споживання. Війна, революція та внутрішній розклад знайшли собі оперття в Росії та на широких просторах Східньої Европи. Цей руїнницький процес тріває. Наш обовязок покласти йому кінець".

Нам Гуґенберґ не говорить нічого нового. Від років говориться на сторінках „Діла", що Московщина є одним з найбільших чинників світової крізи, та що визволення поневолених націй СРСР є необхідною передумовиною політичного оздоровлення Европи і господарського уздоровлення світу. Але коли теж саме говорить невідомий український журналіст і міністр німецької держави, то це не те саме.

Більшовики не дали себе заспокоїти заявою німецької делеґації, що вона за виступ Гуґенберґа не відповідає. І мають слушність постільки, поскільки оправа поставлена на порядок денний у Льондоні має значіння сама по собі, навіть незалежно від того, чи її підносить член німецького уряду, Гуґенберґ, чи Шахт, як це твердить „Манчестер Ґардіян", чи цілий німецький уряд. А пан Радек пише навіть статтю на вісім шпальт під титулом — „Горячкування Гуґенберґа чи зовнішня політика німецьких фашистів та англійських твердолобих", в якій намагається довести, що Гуґенберґ є висловником поглядів і кермуючої партії консерватистів.

Меморіял Гуґенберґа видержаний у дуже загальних рисах. Про Україну він безпосередньо нічого не говорить. Але не лише більшовицька, а й англійська та французька преса ставить виступ Гуґенберґа у звязок зі згаданою акцією Розенберґа чи Детердінґа в українській справі. А. „Равнав" пише виразно: „Німеччина має охоту до богатих промислових районів України на донецький вугіль, на криворізький марганець. Ідея Гітлера та Розенберґа полягає в тім, щоб утворити в Польщі та на Україні свій протекторат. У румунських колах панує велике хвилювання на думку про те, що це все зачіпає також і проблему Бесарабії та Буковини".

Отже меморіял Гуґенберґа поділав як бомба лише тому, що порушив посередньо українську справу; Гуґенберґ мав мужність сказати про те, про що думають всі, але не насмілюються говорити, бо знають, що за словом має прийти чин, до якого великі держави ще не приготовані, і якого вони може сподіваються оминути.

На це числять, очевидно, й самі більшовики, орган яких приносить статтю під титулом „Потрібна цілковита ясність", у якій згадується про похід німецького війська на Україну та пишеться з найбільшим обуренням:

> „Лишається фактом, що член німецького уряду міг дозволити собі простягти руку до країв, що належать до Совітського Союзу, з яким німецький уряд перебуває у помирних та договірних відносинах".

Більшовики розуміють дуже добре, що час працює проти них, і гадають, очевидно, що „ясність" відносно України, яку вони можуть вимусити від держав сьогодні, виглядатиме без по-

VI. 1. Pr. 299/33. Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI. 1. karny w składzie: Wiceprezes Sądu okręg. jako głosujący i sędziowie okręgowi T. Będaszewski i Dr. L. Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 156 czasopisma „Diło" z daty Lwów dnia 19. 6. 1933 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 299/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 21. czerwca 1933 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 19. czerwca 1933 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" Nr. 156 z daty Lwów dnia 19. 6. 1933 r. zawierającego w artykule pt. „Zabuta" itd. w całości wraz z tytułem oraz wywieszką znamiona występku z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. 17. 12. 1862 Nr. 6 ex 1963 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu tendencyjnem rozsiewaniem nieprawdziwych wiadomości o rzekomem negatywnem ustosunkowaniu się władz administracyjnych do potrzeb i celów cerkwi prawosławnej publicznie te władze znieważyć i wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: J. Antoniewicz wr. Protokuł. Turkiewicz wr. Za zgodność Janowicz st. sekr.

рівнання краще віж завтра. Не маючи іншого забезпечення більшовики шукають бодай паперового.

Коли хід льондонської конференції досить невеселий, то це у всякім разі не вина Літвінова. Більшовик, у ролі оборонця України від „німецького імперіялізму", це справді постать наскрізь перенята зловісним гумором сучасних міжнародніх відносин. Але оборона ця потрібна Україні, як то кажуть — як сироті трясця. Тепер Україна ані трохи не потребує вибирати між Німеччиною і Московщиною, як вона це зробила в 1918 році. Німеччина є тепер членом почвірного порозуміння великих держав. Противенство між Німеччиною та СРСР є лише найбільше яскравим виявом противенства між цілою Европою та СРСР. Це більшовики знають самі дуже добре, а занадто балакучий пан Радек навіть виписує „...Англійська імперіялістична преса вважає пляни захоплення України дуже розумними..." „Най народні маси Совітського

Союзу знають, що варять у своїх казанах німецькі фашисти та їх англійські союзники".

Про захоплення України якоюсь державою не може бути розуміється й мови, це знають дуже добре і самі більшовики, що не спромоглися опанувати України й за пятнацять років. А співпрацювати над відбудовою власною та й господарства цілого світу Україна готова з Німеччиною так-же, як і з кожною іншою великою державою.

Але про відбудування України та інших країв, поневолених Московщиною можна буде думати лише по їх визволенні зпід московського панування. Меморіял Союзу Народів, поневолених Москвою до Союзу Народів не полишає в цьому відношенні найменшого сумніву. Виступ Гуґенберґа був пригадкою Економічній Конференції у Льондоні, що української справи поминути не дасться. І пригадка ця дуже на часі.

М. Данько.

Конвенції двох українських Союзів в Америці.

Дві українські допомогові организації у Злучених Державах, Український Народній Союз і Український Робітничий Союз, мали конвенції в тижні від 15. до 20. травня. Український Народній Союз у Дітройті, Мішіґен, Український Робітничий Союз у Филядельфії, Па. Обі конвенції пройшли спокійно й обі зазначили себе поважними жертвами на українські цілі.

Український Народній Союз ухвалив дати на виставу в Шикаґо тисячу долярів, а окремо на виступи їздців на конях 300 дол., на Рідну Школу тисячу долярів, на українську католицьку вищу школу в Злучених Державах 500 дол., на Академію Наук у Львові (яку?) 300 дол., на Просвіту у Львові 100 дол., на захист для письменників 200 дол., на політичних вязнів 100 дол., на захист Сиротинця (в Зл. Державах) 50 дол., на Національний Музей у Львові 100 дол. і т. д., разом на все 4.700 дол.

Звіт виявив, що фонди організації перевищають три міліони долярів.

Український Робітничий Союз, організація молодша й бідніша, має півтора міліона долярів своїх фондів, але показався також щедрим. Він призначив для виставового комітету в Шикаґо 500 дол. безпосередньої допомоги і 500 дол. позички, на Український Робітничий Дім (соц.-рад.) у Львові 1000 дол., на видавництво „Самоосвіта" у Львові 300 дол. і т. д., разом 2.800 долярів.

В Українськім Народнім Союзі вибрано такий новий уряд: голова Микола Мурашко, заст. голови Володимир Малевич, заступниця голови Марія Ольшаницька-Розоміло, рекордовий секретар Дмитро Галичин, фінансовий секретар Роман Слободян, управитель „Свободи" Петро Маційовський, контрольори: Дмитро Капітула, Антін Пащук, Омар Малиський, радні: Степан Слободян, Григорій Євусяк, Михайло Бусько, Тарас Шпікула, Ілля Гузар, Іван Лисак, Іван Ваверчак, Андрій Шаршонь, Анна Боївка, Олена Придун.

В Українськім Робітничім Союзі перший раз в історії українських запомогових організацій у Зл. Державах вибрано головою інтелігента, Мирослава Січинського, таксамо й заступником голови вибрано інтелігента д-ра Володимира Левицького, рекордовим секретарем лишився Теодор Миник, фінансовим секретарем Степан Корпан, бувший голова Петро Дучак став скарбником, головні радні: Анна Лавна, Григорій Біловус, Олекса Смик, Петро Ґрудзінський, Степан Пилипчук, Василь Брезіцький, Павло Грицишин і Петро Ткач. До контрольної комісії увійшли: д-р Микола Тацій, Лев Безручко, Касіян Багрій. Замісць одного редактора й одного управителя, як було досі, вибрано редакційний комітет з трьох. До нього увійшли: Мирослав Січинський, д-р Володимир Левицький, як управляючий редактор і Ярослав Чиж, як редактор. Микола Цеглинський, що був редактором „Нар. Волі" (орґану У. Р. С.) кілька літ, тепер навіть не кандидував.

Обі конвенції зазначились сильним протибільшовицьким настроєм. В Українськім Народнім Союзі цей настрій виявився в такій острій формі, що одного з дотеперішніх радних (члена управи), комуніста Питляра, однодушно прогнано з конвенції і не дозволено йому навіть на ґалерії прислухуватись нарадам, а відтак ухвалено постанову, що на будуче комуніст не може бути урядовцем тєї організації. На конвенції Українського Робітничого Союзу такої однодушности проти комуністів не було, але й там комуністи були в безнадійній меншости і не могли „подвизатися".

На конвенції Українського Робітничого Союзу перейшла резолюція за злукою всіх українських запомогових організацій, особливож Українського Робітничого Союзу й Українського Народнього Союзу.

Перед розвязанням партії центра?

БЕРЛІН (ПАТ). Публична опінія слідить з великою увагою хід нинішних внутрішньо-політичних подій. Політичні круги впевняють, що партія центра розвяжеться сама. В Берліні радили цілий день начальні інстанції центрової партії над витвореним положенням. Слід зазначити, що фракція центра в берлінській міській раді вже розвязалася. Поодинокі члени партії зголошують свій виступ з її рядів.

Гінденбурґ дістав апоплектичний атак.

ПАРИЖ (ПАТ). Зі Східної Прусії повідомляють, що президент Гінденбурґ не покидає Найдек, де дістав апоплектичний атак. Завдяки заходам лікарів він може порушатися, однак з великими труднощами. З уваги на стан організму недуга през. Гінденбурґа викликує сильні побоювання серед громадянства. Вістку про недугу Гінденбурґа потверджують також повідомлення зі Штрасбурґу. Тамошні щоденники пишуть, що през. Гінденбурґа поразив дійсно перед двома днями апоплектичний атак.

Під владою Гітлєра.

БЕРЛІН (ПАТ). Політична поліція арештувала б. держ. канцлера Бавера і багато вищих урядовців берлінського маґістрату під закидом зловживань на шкоду будови дешевих домів.

ПАРИЖ (ПАТ). „Лє Ремпар" повідомляє, що у звязку з глухою боротьбою, яка ведеться в лоні райхсвери, марш. Макензен, великий приятель Гінденбурґа, має бути арештований або ізольований, поділяючи долю ґен. Шляйхера.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ЛИПНЯ 1933.

П. КОТОВИЧ

З радянської літературної критики.

II.

Як шукають тенденції. — Резолюції партійних зїздів і літературні твори. — Що є і чого нема в сучасному селі?

Часом бажання сякої-такої обєктивности подибуємо й у штампованих леніно-сталінських критиків. Так, наприклад, С. Щупак пише:

„В „Смерті" Антоненка-Давидовича, ми маємо тільки елементи тенденційности (очевидно „шкідливої" для радвлади, бо іншої тенденції радянські критики не помічають. П. К.). В цілому цей твір має чималу художню цінність. Насамперед, попри всілякі огріхи в авторовій характеристиці, всетаки дано психольоґічно заглиблений показ образу представника української дрібно-буржуазної інтелігенції в певному історичному оточенні. Весь тематичний плян розгортається в безпосередній залежності від показу цього центрального образу. Автор спромагається психічні переживання героя, його внутрішню колізію так сюжетно загострити і вмотивувати, що, не зважаючи на відсутність дії й динаміки, фабула твору позначається певною внутрішньою напруженістю. Але образности мало, метафори й епітети штамповані. Пейзажу цілком бракує". („Критика і проза", стр. 73).

Одначе і цей аж надто стриманий, але не погромницький, виступ Щупака не вподобався.. Сухино-Хоменкові (якого ми в оцьому нашому нарисі здебільшого й братимемо, як взірець „критики" в знаках наведення). Отож Сухино-Хоменко до цього додає:

„Ха-ро-ша критика!... Тов. Щупак скочується навіть до захисту пейзажів, епітетів, забуваючи потребу **розгромити** ворожу спрямованість роману. Тов. Щупака цікавить стиль, стилістика й стилевий еклектизм, коли стоїть потреба **публіцистичної** критики публіцитизованої проповіді поета". („Кр." ч. 6, 1931 р. ст. 46).

Але вернемось до Щупака. Цей критик широко спиняється на цікавій постаті Микитенка, й порівнює його з Винниченком. Це порівнання дійсно настільки природне, що само собою напрошується. Щупак пише: „Микитенко ставить проблеми як ідеольоґ, а Винниченко переважно ставив суто-психольоґічні проблеми навіть абстрагуючись спеціяльно від свого світогляду". Щупак безперечно помиляється. Ми вже не говоримо, що в ранніх, мабуть найталановитших своїх творах Винниченко не лише мав якусь ідею, але ту саму ідею з якої тепер на Україні зробили золотого тельця і ось уже другий десяток літ займаються ідолопоклонством.

Ми цю спорідненість між Микитенком і Винниченком бачимо глибшою, ніж Щупак. Цікаво навіть, що й перехід від повісти до драми у цих обох письменників почався на одному майже щаблі їхнього розвитку. Проте хоч це і вельми цікава тема, згадуємо тут про цю анальоґію лише побіжно.

У своїй книжці „Питання літератури", Щупак відважується іноді стати в опозиції до загально-радянської літературної тенденції. Так, він приміром пише: „Там, де йде мова за директиви, там немає місця почуттям, там „холодний розрахунок", а там де холодний розрахунок, там не лишається місця для художніх емоцій" (ст. 13).

Думка цілком правдива, хоч і елементарна. Але для рад. України, на жаль, такі думки не що інше, як „вибрики контр-революції". Але чи не кидається нашому читачеві у вічі зовнішня стилістична неохайність хочби й наведеної цитати? Теж характеристична ознака сучасної рад. літератури: мало хто з сучасних письменників дбає про культуру мови, — адже ж чого доброго такий Сухино-Хоменко ще й вилає за це.

В згаданій уже книжці Щупак писав: „Я вважаю, що співробітничати треба з неоклясиками, не тому, що вони є „творці нової" отже пролетарської літератури, а тому, що вони можуть своїми знаннями прислужитись й „творцям нової літератури" (86, 87 ст.).

Поганого ми вибралиб „репрезентанта" для пануючої катеґорії сучасних радянських „критиків", якби він не обізвався на це. Отож Сухино-Хоменко й пише:

„Резолюція УКВКП (б) з 1925 р... підкреслює потребу „нещадно боротися проти контрреволюційних проявів у літературі, викривати зміновіховський лібералізм, тощо". Резолюція каже про конечну потребу одсівати „антипролетарські й антиреволюційні елементи, борочися з формуванням ідеольоґії нової буржуазії серед нової частини „подорожан" зміновіховського ґатунку"... а тов. Щупак проповідує співробітництво з буржуазною літературою, що активізувалася, бож неоклясики — явно буржуазна ґрупа, й це було відзначено в червневих тезах ЦККП(б)У"...

Ясно, що „було відзначено", бож якби знав Сухино-Хоменко, що це явно буржуазна ґрупа? Адже ж це не жарт, а сумний факт, що такий „критик" вчиться навіть теоретичних відомостей з... партрезолюцій. Сухино-Хоменко сам признається: „Я розумію стиль приблизно в такому ж вигляді (?), як поняття стилю вживається й в резолюції ЦКВКП(б)". („Кр." ч. 6, 1931 р. ст. 50).

Нарешті Сухино-Хоменко дещо говорить і про свої помилки — такби мовити в порядку „самокритики". Отож послухаймо:

„Помилку в трактуванні консолідації, що стала широко відома, бо її викрив і гостро засудив ґенеральний секретар партії С. В. Косіор, я давно усвідомив (щеб так!) і в своїй практичній та літературній роботі виправив і борюся з повторенням її, хочби в кого воно виявилося.

„І однак, треба визнати, ми всі зробили ще надзвичайно мало для здійснення тої директи

Голоси польської преси.

Кампанія польської преси проти московського духа в православній церкві.

Недавно краківський „Курерок“ опублікував велику статтю, в якій виступив різко проти російщини, що всевладно запанувала в царстві митрополита Дениса. Ця стаття у половині була зовсім пристойна і тільки в другій половині нагадала читачеві своїм змістом, яку він газету має перед собою.

Та на цьому не скінчилась нежданна критика православної єрархії. Цілий ряд газет санаційного напрямку виступив в останніх днях з довжезними міркуваннями на ту саму тему, так, що можемо говорити вже про справжній гураганний вогонь. Усі вони нібито виявляють деякі симпатії для української і білоруської „пастви“, зате різко осуджують підпорядкування справ православної церкви „істінно-русским“ інтересам.

У доповнення до статтей посла Хруцького згадаємо тут кілька важніших голосів. І так:

„Курер Поранни“ (Варшва) з 14. червня ц. р. привіс велику передовицю п. з. *„Русифікаційна політика митрополита Діонізія на Східних Кресах“*. Починаючи від докору за нещирість під адресою митрополита і від пригадки його минулого з передвоєнних часів (співробітництво з єпископом Евлогієм, тощо), „Курер“ переходить „по пунктам“ усі прогріхи митрополита супроти українців на Волині, нагадуючи зчаста рівні організації зпід знаку Петі Певного, що даремно трудились, аби добути симпатії митрополита та прочистити дещо церковну атмосферу з російського духа. „Курер“ розглядає ближче митрополичу пресу („Слово“ і „Воскр. Чтеніє“) з його мовою, чужою широким масам прав. населення і кінчить ось-так:

„Не є дивне, що митрополит не має пошанування серед українських і білоруських мас. Він витворює ситуацію, в яку мусить глибоко вглянути польське громадянство“.

В кілька днів пізніше (17. червня ц. р.) надрукував краківський *„Час“* більшу статтю п. н. *„Похилі стежки православної митрополії“*, і тут досталось чимало митрополитові Денисові та його окруженню. Тому останньому присвячує „Час“ широку згадку. Читаємо там між іншим ось-що:

„Цікаве явище представляє канцелярія митрополії у Варшаві. Сидять там панове, одягнені щоправда буває з раси православних панотців, але в розмовах поміж собою отверто в присутності інтересантів обдаровують себе титулами „гаспадін палковнік“, „гаспадін штабс-капітан“, „гаспадін паручік“, і т. д. Всі вони т. зв. білі офіцира. а ціла та громада, вв'ічлива, з поведінкою гвардійських старшин, робить враження, немов би вся канцелярія митрополії була для неї перехідною станицею, в якій вона чекає бажаної хвилини повороту під старі прапори. Не дивне, що ті елементи займаються діяльністю, що нічого спільного не має зі справжніми потребами православія в Польщі і з властивими завданнями православної церкви“.

Як четвертий з черги виступив „Курер Віленьскі“. У своїй передовиці з 25. червня ц. р., посвяченій аналізі несамовитих відносин у православній єрархії, дає він наголовок „Політика в церкві“. Автор П. Й. підкреслює замітний парадокс: *Польська церковна політика стала мимовільцою (?!) континуаторкою русифікації*, що її вів колись ст. петербурський синод. Реформа є необхідна. Але як її повести?

„При сучасному особистому складі церковної єрархії реформа цієї політики здається неможлива. Церква є в цю хвилину *автократичною організацією, кермованою російськими чинниками.* (Підкр. „Курера“). Цей стан річей є ключем цілої ситуації. Реформу треба почати з гори“.

З багатьома міркуваннями передовика „Курера Віл.“ можна погодитися, але не з усім. Очевидно є великим куріозом, що група білогвардійських старшин з нанзенівськими паспортами — як це підніс „Час“ — дістала владу над міліонами православних українців і білорусів, що вона старається защіпити московського духа серед них, „видвигає меншостеве російське питання, якого досі в Польщі не було“ і таке інше. Але чи можна вину за те все складати на ендеків, так як це робить „Курер Віленьскі“. *Чейже травневий переворот не є вчорашньої дати.* Було вже чимало часу на те, щоби цим духовим нащадкам Евлогіїв і Комп. дати відчути, що на автократизм, переповний московським духом не місце в православній церкві українських і білоруських громадян. На жаль, не так воно є на ділі. Щойно коли тепла компанія емігрантів з нанзенівськими паспортами починає бути все більше агресивна — як каже згаданий орган виленських санаторів, підозріваючи мотиви того в кокетуванні Гітлером російських монархістів, — щойно тоді підносить лемент санаційна преса, скидаючи вину на... ендеків.

В. Север.

ПОДЯКА

Товариству **Assicurazioni Generali**, Генеральна Агенція у Львові, вул. Коперника 3, отсим дякую за негайну і кулянтну виплату обезпеченого капіталу по моїм помершім мужі бл. п. д-рі Леоні Брестічкері, адвокатові в Мельниці.

Львів, дня 20. червня 1933

Каролина Брестічкерова.

З діяльности Товариства „Музей Визвольної Боротьби України“ в Празі.

19. червня ц. р. відбулися в Празі річні загальні збори членів товариства „Музей Визвольної Боротьби України“.

З поданого зборам звіту видно, що найважнішою справою, якою займалася Управа Т-ва протягом звітового року, було переведення в життя ухвали минулорічних загальних зборів про створення спеціяльного фонду на будову Українського Дому в Празі. Вже з жовтня місяця м. р. розпочалася збіркова акція на цей фонд, яка знайшла відгук не лише серед українських еміґрантів у Чехословаччині, але й на українських землях — Галичині, Волині, Буковині, Закарпатті — та в українських кольоніях — у Франції, Румунії, Бельгії, Арґентині й ін. країнах.

Покищо не переводилася збірка в Північно-Американських Злучених Державах і Канаді з тої причини, що тамошнє українське громадянство мало свою збірку пожертв на організацію українського павільону на світовій виставі в Шікаґо. Можна сподіватися, що після закриття цієї вистави українське громадянство Америки та Канади енерґійно поведе акцію в справі збірки пожертв на Український Дім у Празі.

До 19. червня ц. р. фонд на будову Українського Дому в Празі налічував 21.970 кч. пожертв, у тім числі 7.731 кч. від Українського Бюра в Льондоні.

Беручи на увагу заяву Я. Макогона, яку він висловив на засіданні Управи 1-го червня ц. р., про готовість тепер-же внести 2—3 тис. долярів, як пожертву Українського Бюра в Льондоні, та можливу безпроцентову позичку в сумі до 200 тисяч кч., збори ухвалили уповноважити Управу приступити до будови або до купівлі готового будинку, якщо Управа, розпоряджатиме для того готівкою в сумі бодай 100 тис. кч. та безпроц. позичкою в сумі 200 тис. кч. а також безплатним участком землі від маґістрату м. Праги.

Управа подала до відома зборів, що в перших днях липня ц. р. Я. Макогін має знов прибути до Праги, щоби спільно з Управою докладно обговорити питання про можливість розпочати будову Українського Дому в Празі на весну 1934 р. чи придбати готовий будинок в найближчому часі.

Щоби забезпечити цю можливість, збори ухвалили звернутися з закликом до всіх українців-патріотів, до всіх українських установ, орґанізацій, підприємств, шкіл, часописів, до всіх, кому дорога память і памятки про визвольну боротьбу України, одностайними датками уможливити Музеєві Визв. Боротьби України якнайскорше перенести величезну збірку національних скарбів з тісного найманого притулку до власного помешкання — Українського Дому в Празі.

Крім пожертв на будову Українського Дому в Празі, Т-во одержало у звіт. році 10.607 кч. 50 г. пожертв на загальні потреби Музею, в тім числі 8.517 кч 50 г. від К. Лиска на покриття

ви пролетарській літературі, що її дав нам на зїзді т. Косіор“...

Отож замісць того, щоб говорити про свої помилки Сухино-Хоменко говорить про недостачі у виконанні директив. У цьому „винні“ всі радянські літерати, але лише Сухино має „мужність“ до цього признатися. І виходить не самокритика, а... бодай не називати справжнім іменем.

*

В. Заяць в статті „Куди веде Калиновий міст?“*) аналізує творчість Павла Нечая. В першу чергу він шукає „соціольоґічного еквіваленту“.

Отже, що є в сучасному селі?

„1. Є Остапи — натурфільософи, раби землі, що відчувають, як поволі занепадає старий патріярхальний уклад на селі.

2. Є Дмитри, що завоювали волю й панське життя для „червоних дворян“, а самі зісталися нічим.

3. Є комсомольці, що світоглядом своїм ідеалісти-мрійники й фантазери, а на ділі — пустуни, вигадливі жартівники й поети.

4. Є злодійство в усіх формах і ґатунках (конекрадство, обкрадання кооперації тощо); воно розїдає село, а радвлада з ним мало бореться.

„Чого нема на селі за Нечаєм?

„1. Нема зовсім клясової боротьби...

2. Нема клясової диференціяції. Село монолітне, єдине.

3. Нема радянського будівництва, нема ніяких змін у соціяльних відносинах по революції.

4. Нема нічого позитивного, відрадного на селі, крім хіба тогож безжурного комсомолу“. („Критика“, ч. 1, 1931 р. ст. 37—38).

І Заяць з обу[illegible]ням запитує: „Чи знає автор трильогії п[illegible] зву XVI партзїзду про те, що колгоспник [illegible] підпора радянської влади на селі? Чи знає, нарешті, П. Нечай про жорстоку клясову боротьбу на селі між бідняцько-середняцькою частиною його та глитаями і підкуркульниками“? (ст. 42).

Що сучасне українське село виглядає зовсім не так, як його описав Нечай, а так як про це каже Заяць, можна булоб довести... цитатами з резолюцій XVI партзїзду, але якось виїмково наш критик забув навести ці цитати. Чому ж то так обурюється Заяць, і наскільки його обурення щире? А ось чому:

„Свого часу, — каже він, — в доповіді на V зїзді „Плугу“ (і в стенограмі її, надрукованій у ч. 7 „Плугу“ за 1930 р.) розглядавши дві частини трильогії, я дуже „мяко“ про них був висловився, сказавши тільки, що в основі їх лежить народницька ідеольоґічна концепція села.. Це була моя помилка. Цією статтею я ту свою помилку виправляю“. (Іб. ст. 45).

До цієї Заяцевої статті редакція „Критики“ робить таку примітку:

„Роблячи вірні в основному висновки щодо ідеольоґічної суті трильогії П. Нечая, автор дає не досить повний її розгляд, зокрема не досить викриває, на основі розгорненої аналізи всього комплексу висловлювань і поведінки, клясове обличчя основних персонажів, що їх П. Нечай виводить під ярличками „комуністів“, „комсомольців“, „незаможників“ і т. д.

Отож недостатньо Заяць виправив свої помилки — треба чекати від нього нової статті.

А щож художник — письменник на це? Інстинкт самозбереження каже йому шукати в інших письменників ухилів; а в дальшій своїй праці давати замісць продуманих художніх творів — „кошлаві копії, одноднівки-недоноски“ — за виразом академіка Юринця. Так виростає незлічима маса всіляких „ухилів“ та „загибів“, а література „збагачується“ „творами“, яких ніхто не хоче та й не може читати — і найменш досвідний читач вимагає певного художнього мінімуму..

(Докінчення буде).

*) „[illegible]“ — назва трильогії П. Нечая — Р. Х.

арендної платні за теперішнє помешкання Музею та 1.200 кч. — від Українського Університету в Празі.

З поданого директором Музею звіту видно, що за минулий рік значно поповнилися всі відділи музею. Так, відділ часописів нараховує тепер 1.026 назв українських часописів і 212 назв т. зв. україноазнавчих часописів: у звітовому році Музей одержував безплатно 70 укр. часописів. Архівний відділ одержав у звіт. році архів від восьми організацій української молоді, частину архіву Укр. Педагогічного Інституту в Празі, три скрині з ріжним матеріялом Української Національної Капелі. Мистецький відділ особливо поповнився ґравюрами в звязку з двома виставками української ґрафіки, що відбулися весною п. р. в Берліні та в Празі: кількість ґравюр уже перевищує 600 чисел. Рукописний відділ поповнився мемуарами Миколи Стороженка, б. директора київської 1-ої ґімназії, листуванням Б. Лепкого, посмами пок. Мірської, і т. д. Відділ військових річей поповнився уніформом та іншими річами, які за скінченням терміну депозиту перейшли у власність Музею. Книжковий фонд Музею збагатився за декілька бібліотек, які поступили від зліквідованих українських організацій, на велику збірку нот, виданих Українським Музичним Товариством у Празі, і т. д.

Після ухвали подяки Управі, зокрема головові т-ва акад. проф. І. Горбачевському, Ревізійній комісії, директорові Музею проф. Д. Антоновичу та його помічникові д-рові С. Наріжному, усім жертводавцям, а зосібна Я. Макогонові за його високо-патріотичну допомогу й близьке зацікавлення потребами Музею та К. Лисюкові, що від 1929 р. своїм коштом оплачує теперішнє помешкання Музею, збори переведи вибір Управи та Ревізійної Комісії. До складу Управи увійшли: ак. І. Горбачевський — голова, членами: К. Антоновичева, Д. Антончук, Е. Вировий, В. Сімович, С. Сірополко та А. Яковлів. Крім того два місця резервовано для представників Укр. Університету в Празі. Членами Ревіз. Комісії вибрані В. Гармашів, Д. Сімовичева та І. Мірний

Ст. Сірополко.

ПІСЛЯ 5 МІСЯЦІВ МАЮТЬ УСЮ ВЛАДУ.

БЕРЛІН, 30. 6. ПАТ. Після пятьох місяців правління Гітлер здобув повноту політичної влади в Німеччині. „Берл. Тґт." стверджує, що нац. соціялісти мають тепер після димісії Гуґенберґа й іменування нових міністрів усю владу в руках. Ніякий союзник, ніякий противник не стоїть уже на шляху в ділі відбудови. Уступлення провідника німецько-національної партії є кінцем політичної карієри Гуґенберґа і його партії.

З ГІНДЕНБУРҐОМ РАДИВ НАД РОЗВЯЗАННЯМ ПАРТІЙ.

БЕРЛІН, 30. 6. ПАТ. Постанова в справі іменування нових міністрів господарських ресортів запала ще в середу. Для переведення іменування нових кандидатів конечною була подорож канцлера Гітлера до Гінденбурґового осідку в Нойдек. Гітлер мав із президентом обговорити справи розвязання решти політичних партій, а також справу розвязання центрової партії.

ҐІТЛЕРІВ ПОВНОВЛАСНИК ДЛЯ ЦЕРК. СПРАВ.

БЕРЛІН, 30. 6. ПАТ. Гітлерів повновласник для справ евангелицької церкви капелян Мілер учора переняв урядування евангелицького збору.

СТРАЙК КОПАЛЬНИКІВ.

БРЮСЕЛЯ, 30. 6. ПАТ. У Борінаж вибухнув страйк копальників. Страйкує вже їх 2.000. Страйкарі постановили аґітувати за генеральним страйком.

З природи й техніки.

ЮВИЛЕЙНЕ ЧИСЛО „ЛІКАРСЬКОГО ВІСТНИКА".

2 і 3. число чвертьмісячника „Лікарський Вістник" присвячене 30-літньому ювилеєві „Народньої Лічниці". На зміст цього числа складається 7 статтей, звіти з діяльности Українського Лікарського Товариства, Українського Гіґієнічного Товариства та комунікати. В першій статті подана цікава статистика „Народньої Лічниці" за час від 1920—1932 р. А саме за 13 повоенних літ (звіти передвоенних часів затратилися підчас російської окупації) користало з „Народньої Лічниці" 109.210 хорих і немічних, а число всіх порад досягло до імпонуючої суми 231.122. Під цю пору працює в „Народній Лічниці" 14 лікарів, з того 13 українців. На новий шпиталь ім. митрополита Шептицького громадянство зібрало досі 139.963 зол. До цього слід ще додати фундацію 10.000 долярів Архіепархіяльної Ради Львівського Ординаріяту. Досі будова нового шпиталя коштувала 341.493 зол. (виведення 3-поверхового будинку, внутрішніх стін, стелі, вікон, дверей, інсталяція теплої води, водопроводів і газу, центрального огрівання, електричного світла та викінчення партеру). В цей спосіб Лічниця має змогу перенести до партеру нового будинку ґінекольоґічну і дерматольоґічну амбулаторію, рентґенівський і діятермічний відділ та радіотерапію. Стаття прикрашена знимками лікарів, виділу та нового шпиталю „Народньої Лічниці".

Друга стаття пок. д-ра **І. Курівця**, що добре заслужився біля „Народньої Лічниці", має історичну вартість. Виказує в ній покійний автор, що санітарні відносини після розвалу Австрії в часі влади ЗУНР від листопада 1918 р. до травня 1919 р. були куди ліпші, ніж дальші, в найближчому часі за польського володіння. Для загалу невідомим може є факт, що український уряд безуспішно кільканацять разів звертався до інтернаціональних комітетів з проханням санітарної помочі для краю, яким перевалювалися міліони полонених і військових поворотців ріжних держав, розносячи пошести еспанки та тифу. Стаття, якої рукопис найдено вже після смерти д-ра Курівця, подає теж цікавий статистичний матеріял про санітарний стан молодої української держави.

В третій статті подає **д-р Мирон Вахнянин**, один з нечисленних уже перших лікарів „Народньої Лічниці", як прийшло до відкриття „Народньої Лічниці" перед 30 літами та які лікарі працювали тоді в ній.

Статті **д-ра О. Подолинського** (про лікування жіночої непальности в амбулаторії „Народньої Лічниці") та **д-ра Евгена Дурделла** (про лікування шкірної туберкульози) мають значіння для спеціялістів. Загальніше значіння мають дві дальші статті: **д-ра Осипа Фіцяса** (статистика внутрішнього дітochого відділу „Н. Л.") та **д-ра І. Довбуша** (реферат про психотехніку).

Доповнюють це ювилейне число: звіт з діяльности „Українського Лікарського Товариства", яка була незвичайно жива, хоч без розголосу. З ще більшим правом можемо те саме сказати про діяльність „Українського Гіґієнічного Товариства" (8 філій, 297 викладів, санітарно-гіґієнічні курси, 7 гіґієнічних виставок, 6 популярних книжечок, 40 статтей, туберкульозний диспансер, кліматична стація, спортово-лікарська порадня і т. п.).

Накінець з приємністю довідуємося з комунікату, що „Лікарський Вістник" буде від тепер виходити зовсім правильно як чвертьрічник, себто 4 рази в рік. На нашу думку ювилейне число „Лікарського Вістника" заслуговує на масове поширення між українським громадянством.

А. Л.

Естонія девалюує свою валюту.

ТАЛІН (ПАТ). На засіданні парляменту голова ради міністрів представив деклярацію уряду, який рішив піти за прикладом Анґлії і Зл. Держав у валютовій ділянці, щоб уздоровити господарське життя. Міністр національного господарства заявив, що уряд доведе курс естонської корони до рівня корони шведської, що означає девалюацію на 25 відсотків.

—o—

НАПАД КОМУНІСТІВ НА ГРЕЦЬКИХ ФАШИСТІВ.

АТЕНИ, 30. 6. ПАТ. До Атен приїхало 3000 грецьких фашистів із Македонії та Франції, зорганізованих у Союз Націоналістів Греції. Між ними та комуністами прийшло до сутички. Як поїзд доїзджав до стації, чотири комуністи стріляли до ваґону, в якому були члени тієї організації. Націоналісти відстрілювалися. Ранили одного комуніста. Як фашисти машерували містом, кількадесять комуністів обкинуло їх камінням і вигукували проти фашизму. Фашисти та відділ поліції віддали кількадесять револьверових стрілів. Поліція ґумовими палицями розігнала комуністів.

—o—

ПОХІД ГОЛОДНИХ ФРАНЦ. ХЛІБОРОБІВ.

ПАРИЖ, ПАТ. Серед французьких хліборобів і безробітних замітний сильний фермент. До Нант прийшла 29. червня перша у Франції зорґанізована маршова колюмна голодуючих хліборобів і безробітних. Похід почався в Ст. Назер, де тисячі робітників даремно ждуть праці в тамошніх корабельних варстатах. Із колюмни голодуючих вислали 20 делеґатів. Вони вручили префектові резолюції в імені 36 тисяч безробітних хліборобів і робітників. У маніфестації взяло участь 3000 безробітних.

Рівночасно в Бльоа відбулося віче безробітних, на якому гостро критикували політику уряду супроти хліборобів.

—o—

ХУРТОВИНА.

ЛЮН, ПАТ. Наслідком нагальної хуртовини одна з дільниць знищена. Головна площа цієї дільниці, що положена низько, засипана 1-метровою верствою землі й останками ушкоджених домів. У гор. дільницях міста деякі вулиці так загрожені, що багато домів евакуювали, бо можуть завалитися.

—o—

ДИМІСІЯ ГУҐЕНБЕРҐА ПРИНЯТА.
Нові міністри.

БЕРЛІН, ПАТ. На внесення канцлера Гітлера президент Гінденбурґ приняв зголошену міністром злучених господарських ресортів Гуґенберґом димісію. Рівночасно іменував міністром господарки Німеччини д-ра Курта Шміда, ґен. директора обезпеченевого т-ва „Аліянц", а міністром прохарчування та хліборобства Німеччини посла до райхстаґу д-ра Вальтера Дарре. Крім того през. Гінденбурґ переніс у тимчасовий стан спочинку дотеперішнього держ. секретаря в м-стві господарки Німеччини д-ра Банґа, а на його місце іменував інж. Ґотфріда Федера.

Присуд у політичному процесі в Коломиї.

У процесі 7 українців у Коломиї запав передучора присуд. Прокуратор обвинувачував їх усіх у приналежности до УВО чи пак УСВО (Укр. Соц. Військова Організація). По 3-денній розправі суд засудив трьох, а саме Яр. Жибчина, І. Пантелюка і Гр. Матійчука, кожного на півтора року вязниці. Решту обвинувачених звільнили.

Арештування за нелеґальну літературу.

Передучора повідомляли ми вже про арештування кількох українців у Львові у звязку з викриттям складу нелеґальної бібули ОУН, та одної акції, плянованої членами ОУН. Той склад нелеґальної літератури найшла політична поліція, як повідомляє нинішній „Век Нови", в помешканні п. Ірини Колик, студентки політехніки (Кінґи 10), яку теж арештували.

—o—

Свято Маківки заборонене.

В останній хвилині довідуємося, що влада заборонила свято на Маківці. Оскільки інтервенції представників Т-ва Охорони Воєнних Могил у станиславівського воєводи, а також наших церковних кругів, не увінчаються успіхом, то це свято — вперше від закінчення війни — в цьому році не відбудеться.

—o—

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. НАСС.** 1—5

— **Першорядна кравецька робітня А. Дуфанця** Львів, Пасаж Міколяша, Тел. 87-41. Матеріяли на складі, ціни знижені. 2456 9—10

— **Твори Стефаника.** Вже вийшло повне збірне видання творів Василя Стефаника з ілюстраціями артистів ґрафіків Василя Касіяна і Миколи Бутовича. Видання бібліофільське, друковане в дуже обмеженій кількости примірників. Книжка переплетена в ціле полотно. Обгортка проекту артиста ґрафіка Павла Ковжуна. Ціна книжки 25 золотих, які можна сплачувати догідними місячними ратами. Замовлення і гроші слати на адресу: „ЦЕНТРОБАНК", Львів, вул. 3-го Мая 15. Конто П. К. О. 143.467. 2256 1-5

— **Свято Мазепи в Рогатині заборонене.** Недавно опублікували ми в „Ділі" новинку про те, що в Рогатині відбудеться велике окружне свято в честь гетьмана Івана Мазепи. Місцевий Комітет дістав уже був дозвіл на свято від рогатинського старостваз дня 24. червня 1933. Підготовка до свята була в повному ході. Тимчасом передвчора прийшло на руки голови Комітету свята посла Кузика письмо з рогатинського староства з дати 29. червня ц. р., яким попередній дозвіл відкликано і свято заборонено з оглядів збереження публичного спокою і безпеки. Комітет зголосив відклик від цієї за-

борони, але свята Мазепи в Рогатині дня 9. липня вже всеодно не буде.

— **У слідчій вязниці в Чорткові** перебувають від кількох днів арештовані під замітом поповнення злочину держ. зради (приналежність до ОУН) мгр. прав Володимир Брановський з Волосткова, повіт Мостиська і Ґмитрасевич Тадей. Оборону арештованих обняв д-р Володимир Електорович.

— **Театр ім. І. Тобілевича** виїхав на тиждень на вистави до Косова, де ставить 3. ц. м. „Фраскіту“. У репертуарі „Роксі“, „Весела вдовичка“, „Мущина з минулим“, „Мотря“, „Бродвей“ і „Батурин“.

— **Скажені пси.** Біля Личаківської рогачки у Львові зявилися два скажені пси. Один покусав 12-літню Кар. Крису. Поліцай застрілив оба пси. — В Потоці біля Рогатина скажений пес покусав 4 особи, в Рогатині 7 осіб. Пса того вбили в Потоці.

— **Надужиття службовців львівського маґістрату.** Тому кілька місяців викрили у львівському маґістраті великі надужиття, яких допускався дороговий службовець Адам Еспеншід і його заступник Каз. Подловський. Еспеншід давав роботу гром. робітникам при своїй приватній будові в Кривчичах, а по виплату посилав їх до маґістратської каси. Еспеншід дав Подловському свої документи і на їх основі лікар признав „Еспеншіда“ нездібним до праці, а Еспеншід одержав 2-тижневу платну відпустку. Оба службовці вживали для власних потреб маґістратську бензину. Подловський зреалізував у маґістратській касі 143 фальшиві квіти на 2852 зол.

— **Дезертир у печері.** Скільська поліція в пошукуванні дезертира з 53. п. п. в Стрию Йосифа Палашевського попала в печері під горою Зелемін на комуністичну ячейку. Один із присутніх у печері Іван Цабан стріляв до комісаря поліції та поліцая. Поліція також стріляла та вбила Цабана. Опісля поліцаї війшли до печери й арештували Палашевського й 7 комуністичних провідників. При ревізії забрали два кріси, три револьвери, стрільний порох, ріжні транспаренти, 20 матриц летючок, машину до писання та ін. Всі ті річи сховані були в ямі глибокій на 3 м.

— **Грім ударив у стайню Катерини Ховякової** в Середницях. Поразив Ховякову та вбив одну корову.

— **Повені у Швайцарії.** У Швайцарії великі повені. Ляго Маджоре зросло на два метри і залило кілька сіл. Провал Ґотгарда засипаний снігом і каменюками; деякі містечка відрізані від світа. Сніг у горах паде далі. Боденське озеро виступило з берегів.

— **Люлька поширюється.** У Чехословаччині стверджують, що від трьох літ щораз більше мужчин курить люльку замісць папіросок. Найбільше поширений рід люлькового тютюну званий „американським“. Можливе, що це явище є у звязку зі смаком для пива, таким поширеним у Чехословаччині.

— **Землетрус у Ліоні.** На передмістю Ліону мешканці відчули цього тижня легке тремтіння землі, обмежене до невеличкого простору. Від пересунених шарів землі повстали великі щілини у двох каменицях, які треба було опорожнити.

— **Бідні голуби.** Італійський союз годувальників голубів зорганізував перегони почтових голубів. 110 почтових голубів ріжної породи перевезли з горішньої Італії до Триполісу, це простір 1500 км., у цьому 500 км. морем. Із 110 голубів випущених 8-го ц. м. з одного замку у Триполісі після 20 днів прилетіла тільки одна пара на рідне місце. Решта загинули в дорозі, імовірно попали у бурю і не могли дати собі раду з супротивним вітром на морі.

— **Винахідник сірника.** Цього року припадає вімковий ювилей; роковини винаходу сірника, якого вживають щоденно десятки мініонів. 100 літ тому винайшов його німець Фрідріх Каммерер і нині ніхто не знає прізвища цього винахідчика. Життя Каммерера повне траґізму і нагадує неодну карієру великої людини, що не вміла використати свого винаходу потрібного для міліонів. Його батько робив сита і казав йому помагати. Хлопця змалку тягнуло до техніки. У 30-ім р. життя дістав він перший патент на виріб літніх капелюхів з морської трави та роговини, потім на машину до виробу шовкових капелюхів. Його винахід сірника був свого рода революцією тому, що попередня машинка, з якої добували полумя мала пляшинку з фосфоровим квасом і вязку патичків, що часто спалювалися від вибуху полумені. Каммерер брав участь у революційнім русі і засуджений на дволітню твердиню мусів утікати до Швайцарії. Тому, що ще при експериментах над сірником, згоріла частина його хати, уряд проголосив його винахід небезпечним і він даремне добивався признання. Тимчасом один англієць Гольден з Бредфорду покористувався його винаходом і став міліонером; сірники поширилися в усій Англії миттю. Каммерер наслідком ріжних турбот дістав нервову недугу і помер у 61 р. життя зломаний і бідний.

— **Нові міліонери в Америці.** Велика кріза, що налягла на Америку і зробила 10 міліонів безробітними, поруйнувала теж чимало міліонерів. У банково-біржевім центрі, на Вол-стріт, люди, що недавно були багачами, сходили за одну ніч на жебраків. Нерідко траплялося, що багач ішов на вулицю і почав продавати сірники. З другого боку ті, що купували доляри, могли наслідком несподіваних хвилювань долярового курсу, заробити великі гроші. Цікаве, що між тими щасливими, які дійшли до міліонів є кілька фільмових артистів таких як Менжу, Брук, Мері Пікфорд. Щодо Пікфорд, то саме останні часописи приносять звістку, що вона крім цього дістала міліонову спадщину по своїй мамі.

— **Ріжні вістки.** В білий день напали на вулиці у Парижі на одного банкира два бандити, що вискочили з авта; забрали йому теку зі 120.000 франків після короткої шамотні і втікли безслідно. — У м. Крапіна біля Загребу згоріла текстильна фабрика вартости 2 міл. динарів; 250 робітників лишилося без хліба.

— **Лугове свято у Львові в честь гетьмана Івана Мазепи.** Львівський „Луг“ улаштовує при допомозі „Лугів“ з львівського повіту в дні 2. липня ц. р. на площі „Товариства рухових забав“ за стрийською рогачкою своє традиційне щорічне свято-попис, на цей раз присвячене гетьманові Іванові Мазепі з нагоди 300-ліття його уродин. На свято зложаться: в год. 9. ранком Полева Служба Божа на площі, в год. 3. попол. зачнуться масові вправи Луговиків і Луговичок, палицями Луговиків і хустинами Луговичок та ін. До вправ має станути біля 1000 Луговиків і Луговичок в одностроях.

—o—

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Спіридон Голубчак, директор кредитових Товариств „Віра“, Народний Дім і заступник директора Української Щадниці в Перемишлі, член усіх місцевих українських Товариств помер у Перемишлі дня 21. червня 1933 в 72. році життя.

З Покійним зійшов у могилу чоловік незвичайно чесний і працьовитий, а праця половини його життя тісно звязана з розвоєм фінансових інституцій в Перемишлі. Ще на дві години перед смертю працював при своїм бюрку, при якім провів 37 літ життя і то без перерви, бо за цей час не користав з ніякої відпустки. Величаві похорони дня 23. червня ц. р. при участи всіх українських Товариств, хору Бояна і орхестри читальні „Просвіти“ в Перемишлі були доказом любови і поважання, на яке заслужив собі Покійний у нашого Громадянства. Ці щирі почування нашого Громадянства для Покійного найшли також висказ в теплій-сердечній надгробній промові, виголошеній іменем Громадянства п. Надр. Дмоховським. В. Й. П.!

—o—

Зі сцени й естради.

Річні пописи елевів Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові.

Кожний річний попис музичної школи є для неї з ріжних оглядів важною подією. В першій мірі дає він змогу професорам виказати висліди своєї педаґоґічної праці, а ученикам пописатися дальшим поступом в науці; прилюдна публика має нагоду пізнати рівень музичної школи, як також слідити розвій неодної талановитої одиниці, яка в майбутности може стати знаменитою музичною силою. Цього року наш Муз. Інститут у Львові дав чотири пописи. На першому (нижчі і середні роки) в четвертому (класа скрипкова проф. Москвичева) я не була, тому обговорю пописи, які відбулися дня 19. і 22. червня.

Попис дня 19-го був присвячений памяти Анатоля Вахнянина з приводу 25-ліття його смерти. Дир. Барвінський в короткім, але ядернім вступнім слові вказав на велике значіння Анатоля Вахнянина, як одного з перших каменярів на шляху розвою нашого музичного життя, як основника і першого директора Вищого Муз. Інституту у Львові.

Оба пописи пройшли дуже вдатно. Вже сама програма свідчила про поважне відношення школи до музики. Ми почули твори не обчислені на дешевий ефект, але правдиві вартісні річи музичної літератури.

З великим зацікавленням слухала публика скрипкових продукцій. Ковалів Іван, Цегельський Артемій — це дуже спосібні скрипалі, технічно заавансовані, грають опановано, зі зрозумінням; також продукції Гуменного Івана і Сорора Романа були дуже добрі. (Згадані ученики з класи проф. Перфецького). Козулькевич Евген (класа проф. Москвичева) і Левицький Богдан репрезентували курс концертовий і школа може справді ними похвалитися. Гра Козулькевича є пластична, інтонаційно незвичайно чиста, а техніка прекрасно опанована. У Левицького домінує ліризм, але такий переконуючий, що про деякі недотягнення натури чисто технічної забуваєно.

Класа фортепяну дала теж свідоцтво дуже дбайливої, витревалої та совісної педаґоґічної праці. Одно лиш могла би я завважити, а саме, що деякі учениці мали за тяжкі твори і тому не могли їх добре віддати. На першій плян вибилася молоденька Марта Кравців, яка вже нині заповідається на знамениту піяністку. Селезінка Ірина спосібна, грає дуже дбайливо, Колтунюк Марта і Дудко Ліла грали поправно (класа проф. Галі Левицької) Шулик Софія і Гвоздецька Катря (класа дир. Барвінського) інтерпретують з чуттям і гарним фразуванням. Гру Цегельської Неонілі і Ґольдери Льва (кл. проф. Волошинової) характеризує безпретенсіональність, але дуже вірне віддання творів, Ґольдера талановитий, при дальшій витревалій праці буде з нього добрий піяніст. Пясецька Олександра (класа проф. Криницької) технічно заавансована.

Челько мало добрих репрезентантів: Березовського Ореста (елев проф. Пшеничка) та Магольда Франца (проф Вольфсталь). В обох техніка чиста, тон повний та гарна кантилена. Гра Березовського вийшлаб кориснійше, якщо інструмент був би ліпший.

Заслужений оплеск стрінув співака Любомира Йойка — дуже музикального та обдарованого гарним героїчним тенором; одначе треба ще працювати над вирівнанням голосу. А варто. Грицак Устина має милий, ніжний голос, але чомусь боїться співати повним тоном, хоча напевно може його ліпше використати. (Згадані співаки з класи проф. Пясецької). Лепкова Ольга (класа проф Совіл) має гарний голосовий матеріял оригінальної темної краски. Виказала добре ведення голосу, при чому співає з чуттям та музикальним фразуванням.

Акомпаніювали професори д-р Кудрик, д-р Нижанковський та Перфецький. Уважаю, що невле булоб, якщо в акомпаніяменті заправлялись би елеви-піяністи вже більше заавансовані. Бо дуже часто ученик окінчить музичні студії, добре грає, а заакомпаніювати до співу і скрипки не вміє, просто тому, що не мав практики в цій ділянці; а саме в музичній школі має він дуже добру нагоду вправитись, бо добре акомпаніювати не є легко.

Крім сольових продукцій цінною точкою був виступ мішаного хору елевів та смичкової орхестри під проводом диригента проф. М. Колесси. Виконання творів незвичайно прецизне, як то звичайно виходить зпід батути проф. Колесси. Вид орхестри, зложеної з молоденьких музикантів, був вельми симпатичний і серце раділо, коли ми чули стилеве виконання „Серенади“ Моцарта. Мимоволі приходить думка, що при дальшій послідовній праці, яка йде у нашому Муз. Інституті, витвориться у нас широкі круги людей, музично вишколених, яких наставлення до музики буде поважне та критичне.

І. Приймова.

Дописи.

КАЛУШ.

„Сьвєнто моржа“ і наші читальні й кооперативи. У звязку зі „Сьвєнтом моржа“ в дні 28. і 29. червня, яке в цьому році закроєно у нас у ширшому розмірі, ніж у попередніх роках, влада у калуському й долинському повіті наклонювала читальні „Просвіти“ і кооперативи до участи в ньому зі своїми хорами та орхестрами. Крім цього в долинському повіті розсилали навіть до наших установ готові резолюції (залучаю в оригіналі). Цікаво, що влада дозволила відписи ухвал, що їх мали наші установи ухвалити на спеціяльних засіданнях, подавати в українській мові.

РОГАТИНЩИНА.

Ще про радикальне свято Франка. До допису з Рогатинщини п. н. „Радикальне свято в честь Франка“, поміщеного в „Ділі“ ч. 154, дістаємо отсе спростування: 1) Неправдою є, що на згаданому святі стануло до вправ 6 гніізд „Каменярів“, а правдою є, що з вправами, як також у поході виступало 9 Союзів Каменярської Організації. 2) Неправдою також є, що на святі грала орхестра „Зорі“ з Рогатина, а правдою є, що орхестра, яка приграла до походу і до вправ, належить до читальні „Просвіти“ в Рогатині. 3) Неправдою є, що промова д-ра Дмитрова була надто демагоґічна, а правдою є, що промова д-ра Дмитрова була скрізь річева, глибока змістом і подавала фактичний стан про життя і творчість Франка. 4) Правдою є, що на побудованій трибуні були поміщені побіч жовто-блакитного прапору і червоні прапори, але неправдою є, нібито ті прапори викликали несмак, а вже рішучо неправдою є, щоби в звязку з будьякими прапорами мали місце на святі якісь інциденти; також неправдою є, щоби „Каменярі“ з Потока на знак протесту хотіли відїхати додому. Неправдою є теж, що в Чесниках вся

публика вернулась з фестину з приводу червоних прапорів. 5) Правдою є, що свято закінчилося відспіванням при вправах „Боже Великий“ і відіграним орхестрою „Ще не вмерла“, а про те, що орхестра по святі мала грати на чийсь приказ танці і хтось мав танцювати, ми не знаємо і за це відповідальности брати не можемо. Накінець стверджуємо, що впродовж цілого свята панував повний спокій, взірцевий порядок та повна згідна гармонія між „Каменярами“ (-ками). — Данильче, дня 28. VI. 1933 р. За Раду Місцевого Союзу Української Поступової Молоді ім. Мих. Драгоманова „Каменярі“ в Данильчу: А. Гривняк, голова; Н. Гаврилюк, секретар.

СПОРТ.

БІЛИЙ ОРЕЛ — УКРАЇНА.

Відплатні змагання за мистецтво А-кляси між цими дружинами відбудуться в неділю 2. липня ц. р. в год. 4. пополудні на грищі Погоні. Обі дружини є тепер у добрій формі, тому слід надіятися гарної гри. Українська одинацятка доложить усіх старань, щоби добути два пункти й заняти почесне третє місце в табелі. Ціни білетів низькі.

В год. 10. передполуднем відбудуться змагання за мистецтво Б-кляси на грищі Сокола-Батька Білий Орел II. — Україна II.

СТЕП — З. З. К.

Відплатні змагання цих дружин за мистецтво Ц-кляси відбудуться в неділю 2. липня в год. 9-ій рано на грищі Світезі.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО А-КЛЯСИ.

Погонь І Б — Ревера 3:1. — Гасмонея — II. Сокіл 0:0. — Польонія — Огніско 2:1. — Лехія — Погонь (Стрий) 2:1.

ВАРШАВА. Захід-ліга — Схід-ліга 5:0 (1:0).

УЖГОРОД. С. К. „РУСЬ“ — Ч. С. К. (КОШИЦІ) 2:1 (1:1).

Змагання розіграні на грищі „Руси“ за амат. мистецтво східної Словаччини. Голі для „Руси“ стрілили: Суковський з подання Ковача і другий з комбінації того самого грача. Гра терпіла сильно через те, що відбувалася на сильно розмоклому грищі.

СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО СТРИЯ.

В днях 8. і 9. липня 1933 р. відбудуться в Стрию другі змагання за мистецтво Стрия в ситківці. Змагання організує Спорт. Секція „Сокола“ в Стрию з доручення Українського Спортового Союзу. Змагання відбудуться на корті тієї секції при вул. Крашевського. До змагань стають крім місцевих ситківкарів ще й змагунчи позамісцеві. Між іншим запевнена участь львівських ситківкарів.

Зголошені до поодиноких гор платять вписове у висоті 2 зол., а до подвійних гор 1 зол. Зголошення належить прислати найдальше до дня 6. липня ц. р. на адресу Мр. Я. Падоха в Стрию, вул. Трибунальська ч. 1.

Для зголошених нічліги запевнені.

КАРНЕРА МИСТЦЕМ СВІТА В БОКСІ.

НЮЙОРК, 30. 6. ПАТ. Сензаційний боксерський меч у тяжкій вазі між мистцем світа американцем Шерки та великаном італійцем Прімо Карнерою покінчився несподівано побідою Карнери в шестій рунді нокавтом. Меч ішов за титул мистця світа. Отже цей титул здобув Карнера.

Нові книжки й журнали.

НОВА ХАТА, журнал для плекання домашньої культури, липень—серпень, ч. 7—8. Зміст: Леся Українка: Вечірня година. Олена Пчілка: Із спогадів матері. По Загальних Зборах кооп. „У. Н. М.“, К. М.: Ювилей тридцятьпятьліття першої дівочої школи У. П. Т., Д-р Софія Парфанович: В погоні за молодістю. Ірина Вільде: Прогулька Уляни. Надійка: Чого я їду до купелів? Ст.: Як господаримо. Ревія Мод. Нін: Щоденник агрономіки. В. К. Ст.: Випалювання на дереві. К. М—ка: Ольга з Гузарів Левицька. Ганна: Сирі салати. Фармацевтка: Пахучі сашетки. Бібліографія. Ріжні вісти. З нашого досвіду. Хто порадить? Приписи. Літний комплет. Мішель Даве: Дівочка на східцях. (Продовження). Ілюстрації.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Театр нечинний з причини ферій.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 1. липня год. 7.30 веч. „Вбю II“.
Неділя 2. липня год. 7.30 веч. останній виступ Р. Невировича „Вбю II“.

Кіна.

АДРІЯ: „Тайна старого роду“.
АПОЛЬО: „Золотий молох“.
АТЛЯНТИК: „Пожадана“.
КАСІНО: „Королева скорости“.
КОЛІСЕЙ: „Бічна вулиця“, ревія: „За рік, за день, за хвилину“.
КОПЕРНИК: „Манджурія горить“, „Симфонія 6-х міліонів“.
МАРУСЕНЬКА: „Манджурія горить“, „Симфонія 6-х міліонів“.
МІРАЖ: „Добрий вояк Швейк“.
МУЗА: „Жінка без будучини“.
ПАЛЯС: „Жінка в смокінгу“.
ПАН: „Готель студентів“.
ПАСАЖ: „Буфальо Біл“ (Віліям Десмонд).
СТИЛЕВЕ: „Герої дикого заходу“, ревія „Свищимо на кризу“.
ХИМЕРА: „Що може Париж“.
УТІХА: „Теодозія Севастополь“, ревія „Нова банда“.

Читайте „Діло“!

Закордонне радіо.

Субота, 1. липня 1933.

Братислава (279,3) 14.50 Концерт, 18.00 Легка музика; **Міляно** (331,4) 11.15, 20.40 Музика; **Ляйпціг** (389,6) 20.05 „Арабеля“ оп. Р. Штравса; **Рим** (441,2) 13.00, 17.30 Музика, 20.45 „Фавст“ оп. Гунода; **Прага** (488,6) 19.25 Військ. орхестра; **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. вечір; **Будапешт** (550,5) 12.05 Військ. орхестра, 19.10 Циг. музика; **Харків** (937,5) 9.00, 15.00, 19.00 Концерт, 13.30 Муз. літ. авдиція.

Неділя, 2. липня 1933.

Братислава (279,3) 10.15 Концерт, 18.10 Музика; **Міляно** (331,4) 20.30 „Лафні“ оп. Муле; **Ляйпціг** (389,6) 19.20 Фортепян; **Букарешт** (394,2) 20.00 „Ловці жемчугів“ оп. Бізета; **Білгород** (419) 16.30, 21.00 Спів; **Прага** (488,6) 11.00 Концерт, 19.30 „Далібор“; **Відень** (518,1) 19.20 Фортепян, **Мінхен** (532,9) 14.40 Пісні в супроводі лютні, 20.10 „Мікадо“ оп. Сулівена; **Будапешт** (550,5) 15.45 Циг. орхестра; **Харків** (937,5) 10.30 Музика для дітей, 13.50 Солісти, 15.00 Авдиція, 16.30 Оп. і балетова музика, 17.30 Трансм. з театру.

Львівське радіо.

Субота, 1. липня 1933.

7.05, 7.15, 7.20, 7.52, 12.10, 12.35 Ранішня програма, 14.55 Грамофон; 15.10, 15.35 Легка орхестра; 16.00 Музика, спів; 17.15 Концерт; 17.45 Авд. для хорих; 19.00 Відчит; 19.40 Оповідання: „Герштадє й Льовенц“; 20.00 Легка музика; 21.15 Фейл.: „Низинна Німеччина“; 21.30 Шопенівський концерт; 22.00, 22.45 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки.

Неділя, 2. липня 1933.

11.35 Місійний відчит; 12.10 Метерольог. комунікат; 12.15 Музика, спів; 14.00 „Управа льсну“; 14.15 Рільн.-метеорол. комунікат; 14.20, 18.00 Грамофон; 14.45 „Як я переховував навіз колись, а як тепер і які я ввів зміни плодів“; 15.05 Концерт хору „Сурма“ дирекції варшавських трамваїв; 15.30 Фортепян; 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі, „Забутий моряк“; 16.30 Спів; 17.00 „Як робітники діляться працею“; 17.15 Нар. музика; 18.40 Всячина; 19.00 „Ідеальний муж“ комедія Оск. Уайльда (радіофон. Теодозії Лісевич); 19.40 Почт. техн. скринька; 20.00 Орхестра, спів; 22.00, 22.45 Танкова музика; 22.25, 22.27 Спортові вістки.

БІРЖА.

ДОЛЯР ДАЛІ ПАДЕ.

У пятницю філія Банку Польського у Львові устійнила курс доляра на 6.85 зол., а в приватних оборотах платили за доляра по 6.90—6.92 зол. Тенденція далі знижкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 30. VI.: масло —.—, молоко 15 сот., сметана 70 сот., яйця 2.80 за копу. Тенденція на масло вичікуюча, на молоко слаба, на сметану і яйця удержана.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги	„ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках	„ 0·48
1 „ „ на першій сторінці	„ 0·55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 380·—
„ „ 1/2	„ 200·—
„ „ 1/4	„ 110·—
„ „ 1/8	„ 60·—

Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик — Власник: Видавнича Спілка „Діло“ — [illegible] „Діло“, Львів, Ринок 10.